

فصل 7: کارگاه پروپزال و پایان نامه نویسی

نسخه شماره دو / پاییز 1394
www.tavallaei.sub.ir

تهیه و تنظیم:
دکتر روح اله تولایی
(عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی)

مقدمه:

- ✓ در کنار واحدهای آموزشی، تهیه و ارائه یک **پروژه تحقیقاتی (رساله یا پایان نامه)**، یکی از الزامات تعیین شده جهت اتمام و اخذ درجه تحصیلی مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.
- ✓ موفقیت دانشجویان در اجرای چنین پژوهشی، در واقع نمایان گر توانایی و آمادگی آن ها در **برنامه ریزی، اجرا و گزارش** یک مطالعه علمی به طور مستقل و سازمان دهی شده در ارتباط با حوزه موضوعی تخصصی تحصیل خود می باشد. این یکی از **اهداف نهایی** دوره های آموزشی عالی است.
- ✓ پایان نامه، **نتیجه ماندگار** کار یک دانشجو بعد از طی تحصیلات عالیه بحساب می آید، لذا علاوه بر محتوای مناسب علمی می بایست از شکل منظم و خوبی برخوردار باشد.

فرآیند کلی تهیه و نگارش پایان نامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

✓ به طور کلی فرآیند اجرای پروژه تحقیقاتی به منظور ارائه در قالب یک پایان نامه را می توان در **سه بخش**

اصلی زیر تقسیم بندی نمود:

1. تعیین و تصویب موضوع تحقیق

2. انجام پژوهش و نگارش گزارش

3. دفاع از پایان نامه

تبدیل ایده های پژوهشی به سؤال تحقیق:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

✓ انتخاب موضوع و آغاز فرآیند تفکر و تصمیم گیری در مورد حوزه مطالعه پایان نامه، پس از کسب اطلاعات کلی از **حوزه های تخصصی** مرتبط با رشته تحصیلی آغاز می گردد که این امر به طور معمول، پس از **نخستین ترم تحصیلی** حاصل می شود.

✓ آغاز زودهنگام مطالعات لازم به منظور یافتن حوزه مورد علاقه جهت اجرای تحقیق، می تواند تا حدود زیادی **موفقیت نهایی پژوهش شما** را تضمین نماید.

✓ انتخاب موضوع پایان نامه به (1) **سوابق علمی** و اجرایی دانشجو، (2) **آینده علمی** و کاری دانشجو و (3) **علاقه** دانشجو، بستگی دارد که با کمک **استاد راهنما** به انتخاب عنوان پایان نامه تبدیل می شود.

فرآیند کلی تهیه و نگارش پایان نامه - ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

1. تعیین و تصویب موضوع تحقیق

چگونگی رسیدن به عنوان پایان نامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

- پس از طی مراحل فوق و مشخص شدن قلمرو اصلی موضوع، جهت رسیدن به یک عنوان معین برای پایان نامه، ابتدا بایستی قلمرو اصلی موضوعی در بانکهای اطلاعاتی معتبر جستجو شود و آخرین مقالات مرتبط با آن حوزه مشاهده گردد. سپس براساس سوابق موجود، حوزه جدیدی برای فعالیت در آن قلمرو موضوعی انتخاب گردد.
- نوآوری عنوان نهایی در سه حوزه الف) موضوع، ب) روش و ج) جامعه آماری صورت می پذیرد.
- فرمول عنوان = نوع تحقیق (بررسی/مطالعه/شناسایی/تاثیر/اطراحی/تدوین) + قلمرو اصلی موضوع (متغیرها) + جامعه آماری/مورد مطالعه (نام یک شرکت یا کسب و کار) + روش و رویکرد خاص

معیارهای مناسب بودن موضوع پایان نامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

- آیا شما به موضوع تحقیق کاملاً علاقه‌مند هستید؟
- آیا مبانی تئوریک مرتبط و کافی برای اجرای تحقیق در حوزه انتخاب شده را در اختیار دارید؟
- آیا شما مهارت‌های لازم برای انجام تحقیق را دارا بوده و یا قادر به کسب آن‌ها در مدت زمان اجرای تحقیق می‌باشید؟
- آیا موضوع تحقیق با در نظر گرفتن منابع در اختیار (شامل منابع مالی، زمان و ...) قابل اجرا می‌باشد؟
- آیا شما از دسترسی به اطلاعات مورد نیاز خود برای اجرای تحقیق اطمینان معقولی کسب کرده‌اید؟
- آیا شما قادر به تبیین و ارائه سؤالات و اهداف تحقیق به صورت شفاف و واضح هستید؟
- آیا تحقیق پیشنهادی شما قادر به ارائه رویکردی تازه به موضوع مورد پژوهش می‌باشد؟ (از حداقل نوآوری لازم برخوردار می‌باشد؟)
- آیا تحقیق شما بدون توجه به نتایج احتمالی حاصل از پژوهش، ارزش و اعتبار خود را حفظ می‌نماید؟
- آیا موضوع تحقیق با اهداف شغلی شما هم‌راستا می‌باشد؟

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

- ✓ پس از نهایی کردن موضوع پایان نامه، نوبت به **تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق (Proposal)** می‌باشد که از گام‌های بسیار مهم در آغاز فرآیند تحقیق می‌باشد.
- ✓ طرح‌های پیشنهادی تحقیق غالباً **دو کارکرد اساسی** را دارا می‌باشند:
 - 1) شما به عنوان محقق و مجری تحقیق **ایده‌های خود** را به صراحت و با شفافیت کامل مکتوب نموده و از آن به عنوان **برنامه‌ای** جهت سازمان‌دهی پروژه تحقیقاتی خود استفاده می‌نمایید.
 - 2) از سوی دیگر، پروپزال این فرصت را برای **ارزیابی کنندگان** طرح پژوهشی فراهم می‌آورد تا ضمن بررسی و تبادل نظر در مورد طرح پیشنهادی، از برخورداری پژوهش مورد نظر از حداقل ویژگی‌ها و کیفیت مورد انتظار اطمینان حاصل نموده و **مجوز آغاز فرآیند تحقیق** را برای شما صادر نمایند.

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

 دانشکده مدیریت و حسابداری پست‌مندی	
فرم پیشنهاد و درخواست تصویب طرح پایان‌نامه مقطع کارشناسی ارشد	
مشخصات دانشجو	نام خانوادگی:
نام خانوادگی:	شماره دانشجویی:
رشته:	گرایش:
آدرس:	گروه آموزشی:
تاریخ تحویل به آموزش:	تلفن:
عنوان پایان‌نامه (فارسی):	امضاء دانشجو:
عنوان پایان‌نامه (انگلیسی):	
نام استاد راهنما:	تأیید استاد راهنما:
تام استادی مشاور پیشنهادی:	تأیید استاد مشاور:

- ✓ مراحل تکمیل پروپزال مطابق الگوی استاندارد دانشکده مدیریت و حسابداری دانشگاه شهید بهشتی
- ✓ عنوان تحقیق: منعکس کننده موضوع و محتوای فعلی طرح پیشنهادی است. در عنوان بایستی **متغیرهای اصلی تحقیق**، و **جامعه آماری مشخص** باشد.

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

1- طرح مسأله (تعریف و اهمیت موضوع):

- ✓ هر تحقیقی به دنبال پاسخ به مسأله ای خاص، شناخت ناشناخته ها، حل مسئله ای عینی یا ذهنی و یا نزدیک شدن به حقیقتی است. در این قسمت باید حتی الامکان به طور خلاصه **صورت مسئله ای** که درصدد تحقیق روی آن هستید روشن شود.
- ✓ همچنین در این قسمت سعی کنید با **اتکاء بر مستندات علمی** معتبر (ادبیات موضوع)، جایگاه تحقیق خود را بیان کنید. نشان دهید موضوعی که برگزیده اید بی اهمیت یا بی ارزش نیست و **بنا بر ضرورتی** صورت می گیرد. البته از درج مطالب کلیشه ای خودداری نمایید.

اطلاعات مربوط به طرح پیشنهادی تحقیق
1- طرح مسأله (تعریف و اهمیت موضوع)

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

2- اهداف تحقیق:

- ✓ ابتدا **هدف اصلی** تحقیق (که متناظر با عنوان تحقیق می باشد) بیان میشود. سپس **اهداف فرعی** بیان می شود. مجموع اهداف فرعی بایستی هدف اصلی را پوشش دهد.
- ✓ اهداف اصلی و فرعی تحقیق بایستی به صورت **قابل اندازه گیری** بیان شود تا در پایان تحقیق بتوان سنجید که تا میزان آن اهداف محقق شده است.

2-اهداف تحقیق

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

3- سابقه مطالعات و تحقیقات پیشین:

- ✓ در این بخش محقق اقدام به ارائه **نتایج تحقیقات پیشین** در حوزه موضوعی خود مبادرت می نماید.
- ✓ لذا معرفی و بیان خلاصه ای از تحقیقات مرتبط به ویژه **پایان نامه های تحصیلی، کتابها و مقالات** مرتبط با موضوع تحقیق ضرورت دارد.
- ✓ در انتهای این بخش بایستی **تفاوت تحقیق حاضر** با تحقیقات پیشین (نوآوری تحقیق) بیان شود.

3-سابقه مطالعات و تحقیقات پیشین

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

4- سؤال تحقیق، فرضیه‌ها و مدل مفهومی:

- ✓ «ابتدا **سؤال اصلی** تحقیق (که متناظر با هدف اصلی تحقیق می باشد) و سپس **سوالات فرعی** بیان می شود. مجموع سوالات فرعی بایستی سؤال اصلی را پاسخ دهد.
- ✓ پاسخ هوشمندانه به سوالات تحقیق بر مبنای تئوری های موجود و یا نتایج تحقیقات قبلی، شکل دهنده **فرضیات تحقیق** شما خواهند بود. بایستی توجه داشت برخی تحقیقات نظیر تحقیق اکتشافی، فاقد فرضیه باشند.
- ✓ در انتهای این بخش، **تعریف متغیرهای مهم** تحقیق از نظر مستقل بودن یا وابستگی، متغیرهای مداخله گر و تعدیل گرا (در صورت ضرورت)، و در مواردی متغیرهای تصمیم گیری و رسم نموداری برای نمایش جایگاه و رابطه بین متغیرها ضرورت دارد. **مدل مفهومی** مورد نظر محقق به صورت مستند بیان شده و ابعاد آن مختصراً تشریح می شود.

2-سؤال تحقیق، فرضیه‌ها و مدل مفهومی

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

5- نتایج مورد انتظار از اجرا و استفاده کنندگان (مستقیم و غیرمستقیم) از نتایج تحقیق:

- ✓ اجرای تحقیق نتایجی را به همراه خواهد داشت که دیگر افراد از آن برای **مقاصد مختلف** استفاده خواهند برد. از این رو، بایستی نتایج و کاربردهای مورد انتظار از تحقیق به روشنی مطرح گردد. لذا این امر نشان خواهد داد **کاربردهای تحقیق** شما در چه قالبهایی و در چه مواردی قابل استفاده می باشد که این امر بر اهمیت اجرای تحقیق تأکید می نماید. همچنین **افراد یا سازمانهایی** که به طور مستقیم یا غیرمستقیم از نتایج این تحقیق میتوانند استفاده کنند بایستی معرفی شوند.
- ✓ از سوی دیگر در صورتی که بتوانید دستاوردهای تحقیق خود را به وضوح تشریح نمایید، می توان تا حدود زیادی از **عدم سوگیری** استفاده کنندگان اطمینان حاصل نمود.

5- نتایج مورد انتظار از اجرا و استفاده کنندگان (مستقیم و غیرمستقیم) از نتایج تحقیق

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

6- روش تحقیق:

- ✓ اشاره به راهبردها، رویکردها و یکی از روشهای تحقیق رایج کمی، کیفی و آمیخته (نظیر توصیفی - پیمایشی، پس رویدادی، آزمایشی، تاریخی، اقدام پژوهی، مطالعه موردی، سناریونویسی، قوم نگاری و پدیدار شناسی) همراه با بیان علل انتخاب روش تحقیق.
- ✓ توجه شود درج تعریف عمومی روش تحقیق در این بخش **نیازی نیست**.

6- روش تحقیق

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

7- روش جمع آوری داده‌ها:

- ✓ « در این بخش ابتدا ویژگی های **جامعه آماری** مورد تحقیق (از جهت ویژگی های خاص آن ها، تعداد برآوردی، بازه زمانی و امثالهم) و **چرایی انتخاب** آن تشریح گردیده و در صورت نمونه گیری، **روش نمونه گیری** و مراحل انجام آن نیز تشریح می شود.
- ✓ همچنین در صورتی که در نظر باشد **داده های اولیه ای** برای تحقیق جمع آوری شود، بایستی شرح تفصیلی ساختار و ابزار جمع آوری، به تفصیل بیان گردد و چنانچه داده ها و اطلاعات **ثانویه** مورد استفاده قرار گیرد، نحوه حصول اطمینان از صحت آن ها بیان گردد.
- ✓ سپس **روش گردآوری داده ها** (نظیر روشهای کتابخانه ای، بررسی اسناد، نظر خواهی و ابزاری مثل مصاحبه تلفنی، مصاحبه حضوری، پرسشنامه با حضور یا بدون حضور محقق، پرسشنامه الکترونیک) و **چرایی آن تشریح می شود**»

7- روش جمع آوری داده‌ها

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

8- روش‌های آماری مورد استفاده و چرایی انتخاب این روش‌ها:
 ✓ اشاره به یکی از روشهای عمومی **تحلیل آماری و تحلیل داده ها** (نظیر تجزیه و تحلیل ساده همبستگی، آنالیز رگرسیون، آنالیز نقطه سر به سر، روشهای پژوهش عملیاتی (برنامه ریزی خطی، برنامه ریزی ریاضی، برنامه ریزی پویا) تصمیم گیری چندمعیاره یا شبیه سازی) با **ذکر دلایل توجیهی** انتخاب روش.

۸- روش‌های آماری مورد استفاده و چرایی انتخاب این روش‌ها

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

9- زمان بندی اجرای تحقیق:

✓ پیش بینی زمان آغاز و اتمام **کلیه مراحل اصلی تحقیق** در قالب جدول زیر:

۹- زمان بندی اجرای تحقیق

ردیف	شرح فعالیت	زمان کل (ماه)	زمان اجرا به ماه												
			۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰			
۱	تدوین طرح تحقیق و کلیات پژوهش	۱													
۲	بررسی ادبیات و پیشینه پژوهش	۲													
۳	ساخت ابزار گردآوری اطلاعات و تدوین روش شناسی پژوهش	۱													
۴	توزیع و گردآوری پرسشنامه و تجزیه و تحلیل اطلاعات	۱													
۵	جمع بندی، نتیجه گیری و ارائه پیشنهادات	۱													

تکمیل طرح پیشنهادی تحقیق_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

10- منابع و مآخذ مورد استفاده (داخلی و خارجی):

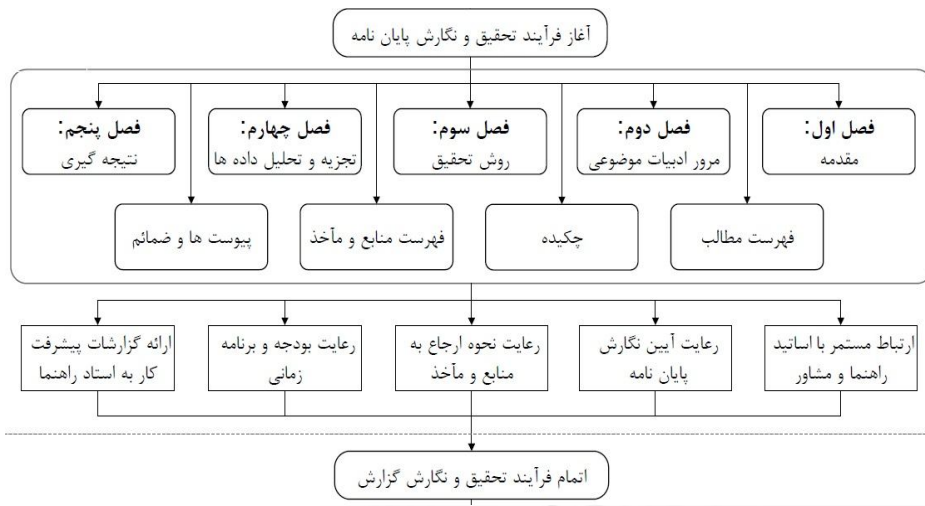
- ✓ ذکر منابع و مآخذ فارسی و غیرفارسی که در متن پروپزال از آنها استفاده شده و به آنها ارجاع شده است. ارجاعات و فهرست نویسی بهتر است با استناد به روش APA صورت گیرد. مثال:
- ✓ کتاب: نام خانودگی، نام (سال نشر). عنوان کتاب، مترجم، محل انتشار، ناشر.
- ✓ مقاله: نام خانودگی، نام (سال نشر). عنوان مقاله، عنوان نشریه، دوره، شماره، ناشر.
- ✓ پایان نامه: نام خانودگی، نام (سال نگارش). عنوان پایان نامه، پایان نامه مقطع ارشد/ رساله دکتری، ذکر رشته تحصیلی، نام دانشکده، نام دانشگاه، محل دانشگاه.

10- منابع و مآخذ مورد استفاده (داخلی و خارجی)

فرآیند کلی تهیه و نگارش پایان نامه_ ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

2. انجام پژوهش و نگارش گزارش

ساختار گزارش پایان نامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

نسخه نهایی پایان نامه از بخش هایی به ترتیب زیر تشکیل می گردد:

1. صفحه بسم الله الرحمن الرحيم
2. صفحه عنوان (طبق فرمت دانشکده)
3. تاییدیه هیأت داوران حاضر در جلسه دفاع
4. صفحه تقدیم
5. صفحه تشکر و قدردانی
6. چکیده تحقیق (حداکثر 300 کلمه) و کلیدواژه ها
7. فهرست مطالب
8. فهرست جداول
9. فهرست نمودارها
10. متن پژوهش (کلیات تحقیق، مروری بر ادبیات و مطالعات انجام شده، فصلهای اختصاصی، یافته ها، نتایج، بحث و پیشنهادات)
11. فهرست منابع و مآخذ
12. ضمائم و پیوست ها (اختیاری)

ساختار فصل های اصلی پایان نامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

فصل اول: کلیات تحقیق

- ❑ **مقدمه:** بیان سرفصلهای اصلی و معرفی اجمالی مطالبی که در فصل اول ارائه خواهد شد.
- ❑ **بیان مسأله تحقیق:** طرح مقدمه ورود به بحث با کمک مستندات علمی و تبیین مسأله و چالشی که برای آن تحقیق انجام می شود
- ❑ **ضرورت و اهمیت:** ضرورت پرداختن به موضوع تحقیق خصوصاً برای جامعه آماری مورد مطالعه. همچنین بیان مشکلات و آسیب هایی که عدم توجه به موضوع تحقیق.
- ❑ **اهداف تحقیق:** هدف اصلی و اهداف فرعی (خرد شده)
- ❑ **سوالات و فرضیه های تحقیق:** سوال اصلی و سوالات فرعی (خرد شده و سایر ابعاد موضوع)
- ❑ **قلمرو تحقیق:** قلمروهای موضوعی، مکانی و زمانی
- ❑ **نتایج مورد انتظار و استفاده کنندگان تحقیق:** معرفی کاربر تحقیق و استفاده های آن
- ❑ **تعریف واژه ها و اصطلاحات تحقیق:** در حد یک پارگراف و مستند

ساختار فصل های اصلی پایان نامه _ ادامه

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

فصل دوم: ادبیات نظری و پیشینه تحقیق

- ❑ **مقدمه:** بیان سرفصلهای اصلی و معرفی اجمالی مطالبی که در فصل دوم ارائه خواهد شد.
- ❑ **ادبیات نظری تحقیق:** بررسی مفهوم ها، تاریخچه، نظریه ها، انواع، رویکردها، کارکردها، ابزارها و تکنیک ها، راه کارها، مدلها، و موردکاوی های داخلی و خارجی.
- ❑ **سابقه تحقیقات:** تفکیک پیشینه داخلی و خارجی، بیان بانکهای اطلاعاتی، معرفی پایان نامه، مقالات، کتابها، تحقیقات و... ارائه جدول جمعبندی پیشینه و بیان نوآوری تحقیق حاضر
- ❑ **جمع بندی و ارائه مدل مفهومی:** نکات مهم یافت شده در ادبیات و پیشینه، ارائه مدل

ساختار فصل های اصلی پایان نامه _ ادامه

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

فصل سوم: روش شناسی تحقیق

- ❑ **مقدمه:** بیان سرفصلهای اصلی و معرفی اجمالی مطالبی که در فصل سوم ارائه خواهد شد.
- ❑ **مشخصه های اصلی نوع تحقیق:** مبنای فلسفی یا پارادایم مسلط، هدف، استراتژی (ماهیت داده)، رویکرد(بیمایش یا...)، روش اجرا.
- ❑ **جامعه آماری و نمونه گیری:** تشریح چستی، چرایی و چگونگی جامعه و روش نمونه گیری
- ❑ **روش گردآوری داده و اطلاعات:** تشریح چستی، چرایی و چگونگی روشهای گردآوری داده نظیر کتابخانه ای، میدانی، مصاحبه، و...
- ❑ **ابزارهای اندازه گیری متغیرها:** روایی سنجی و پایایی سنجی
- ❑ **روش تجزیه و تحلیل داده ها و اطلاعات:** روش تحلیل آماری توصیفی و استنباطی و تحلیلی داده ها و سایر تکنیک های کمی نظیر AHP، تاپسیس، برنامه ریزی خطی و...

ساختار فصل های اصلی پایان نامه_ ادامه

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده ها و اطلاعات

- **مقدمه:** بیان سرفصلهای اصلی و معرفی اجمالی مطالبی که در فصل چهارم ارائه خواهد شد.
- **یافته های آمار توصیفی:** جداول توصیف جمعیت شناختی (سیمای آزمودنی ها)، جداول توصیف پاسخ به متغیرها
- **یافته های آمار استنباطی:** آزمون فرضیات که معمولاً شامل آزمون نرمال بودن جامعه (نظیر کلموگروف-اسمیرنوف و...)؛ آزمونهای فرض (نظیر آزمون t و...)؛ تحلیل های همبستگی (نظیر پیرسون و اسپیرمن و...)؛ تحلیل عاملی (تعیین ضرایب مسیر)؛ و آزمون های رتبه بندی (نظیر فریدمن)
- **یافته های تحلیلی:** استفاده از تکنیک های تصمیم گیری چند معیاره مانند AHP، TOPSIS و...) یا تکنیک های داده کاوی (نظیر خوشه بندی، طبقه بندی (درخت تصمیم)
- **یافته های مراحل روشهای کیفی:** اجرای گام های یک روش کیفی مورد استفاده

ساختار فصل های اصلی پایان نامه_ ادامه

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

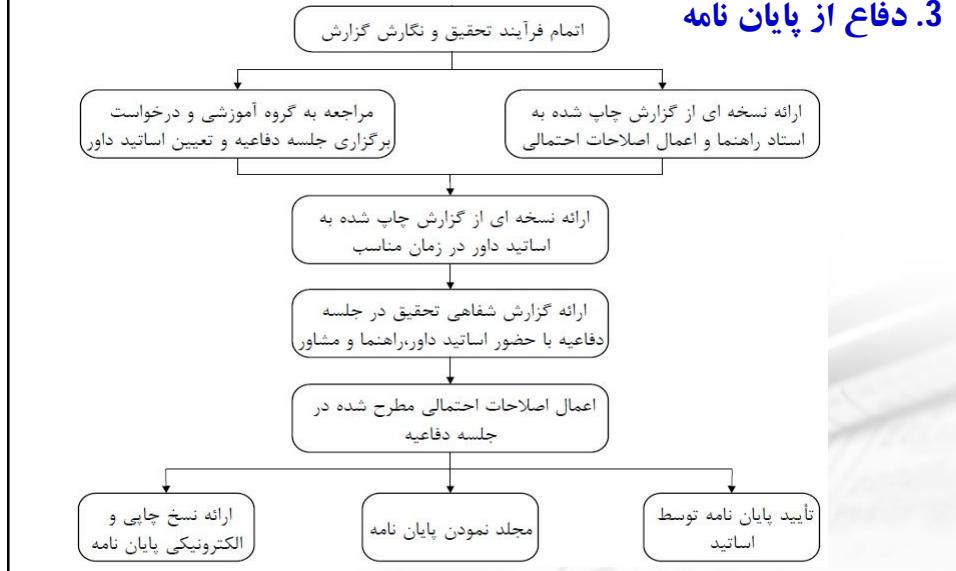
فصل پنجم: جمع بندی و نتیجه گیری

- **مقدمه:** بیان سرفصلهای اصلی و معرفی اجمالی مطالبی که در فصل پنجم ارائه خواهد شد.
- **پاسخ به سوالات تحقیق:** بحث و پاسخ جداگانه به کلیه سوالات مستند به یافته ها
- **نتیجه گیری:** تبیین و بحث در خصوص یافته های فصل چهارم
- **مدل نهایی:** جمع بندی و ارائه مدل اصلاح شده و نهایی تحقیق و تبیین ابعاد و مولفه های آن
- **پیشنهادات:** ارائه پیشنهادات کاربردی و پیشنهاد برای پژوهشگران آینده مستند به یافته ها
- **محدودیت ها:** در صورت وجود، بایستی مستدل ذکر شود.

فرآیند کلی تهیه و نگارش پایان نامه - ادامه:

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

3. دفاع از پایان نامه

جزوه آموزشی
روش تحقیق پیشرفته

**با تشکر
از توجه شما**

دکتر روح اله تولایی
عضو هیأت علمی دانشگاه شهید بهشتی